

**การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2**

DEVELOPING AN EMPOWERED GUIDANCE MODEL TO ENHANCE THE COMPETENCY IN
FOSTERING PROACTIVE LEARNING AMONG THAI LANGUAGE TEACHERS AFFILIATED WITH
NAKHON PHANOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2.

รุ่งฤดี บุญจันทร์¹, พจมาน ชำนาญกิจ และธณันต์ กุลไพบุตร

Rungrudee Bunjun, Potchaman Chamnankit and Thananan kulpaibud

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

Email: rungrudeeb19@gmail.com

Received 2 April 2024; Revised 11 March 2025; Accepted 13 March 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย 2) เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้ศึกษาแนวคิดแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู แนวคิดการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเชิงรุกเป็นกรอบการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 8 โรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทนโนด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 56 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบ สอบถาม 2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modifies}$) ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านคือ 1) ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเท่ากับ 0.58 2. รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ และ 4) การวัดและประเมินผล และ 3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย พบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยทั้ง 3 ด้านหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ, การนิเทศแบบเสริมพลัง, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

Abstract

This research article aims to achieve three main objectives: 1) To study the necessary requirements for enhancing the competency of Thai language teachers in facilitating student-centered learning. 2) To develop an empowering model of instructional leadership for enhancing the competency of Thai language teachers in facilitating student-centered learning.

3) To investigate the effectiveness of the developed model of instructional leadership in enhancing the competency of Thai language teachers in facilitating student-centered learning. This is a mixed-method research involving the study of concepts related to teacher competency development, learning management concepts, and active learning management techniques in Thai language education as a research framework. The sample group comprises eight Thai language teachers from schools within the Uthen Nontha network, under the jurisdiction of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2, during the academic year 2023, totaling 56 individuals. The purposive sampling method was utilized for participant selection. The research tools employed include questionnaires and model suitability assessment forms. Basic statistical analyses such as percentages, means ($\bar{x}$), and standard deviations (S.D.) were used for data analysis. The research findings are as follows:

1) The evaluation of the necessary requirements for enhancing the competency of Thai language teachers in facilitating student-centered learning revealed a composite Necessary Index (PNI_{modifies}) across three dimensions: attitude towards student-centered learning facilitation, skills in designing student-centered learning, and knowledge of student-centered learning management, with a value of 0.58. 2) The developed model of empowering instructional leadership consists of four components: principles, objectives, instructional processes, and assessment methods. 3) The assessment of the model of empowering instructional leadership to enhance the competency of Thai language teachers in facilitating student-centered learning showed that teacher competencies across all three dimensions were significantly higher post-implementation compared to pre-implementation, with statistical significance at the .01 level. Additionally, teachers expressed the highest level of satisfaction with the activities aligned with the instructional leadership model.

Keywords : The format, Empowered guidance, Competency in fostering proactive learning of Thai language teachers.

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการแข่งขันอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบันทำให้การจัดการทรัพยากรในองค์กรประสบปัญหาหลายประการ เช่น พนักงานขาดความรู้และทักษะที่ทันสมัย เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ลดลง (Smithikrai, 2019) ศึกษาวิเคราะห์เป็นบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ จัด

กิจกรรมฝึกฝน อบรม ติดตาม กำกับและประเมินผลการจัดการศึกษาให้กับครูและผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Somboon, J. 2023) ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) เป็นกระบวนการซึ่งทำให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุงวิธีการเรียน การสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน ซึ่ง Artwichai, W. (2023) กล่าวว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน โดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และเป็นวิธีการที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้สถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งเป็นหลักในระบบการศึกษา ในการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนนั้น มักจะเป็นในลักษณะการประเมินการสอน หรือตรวจดูผลการเรียนมากกว่าการช่วยพัฒนาครู ทำให้ครูรู้สึกขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพการสอนของตนเอง กระบวนการนิเทศการศึกษา นับว่ามีความสำคัญต่อการช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนมาก ประกอบกับปัจจุบันงานด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมากมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สารการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม แนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ครูผู้สอนซึ่งมีภาระงานมากขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองซึ่งจำเป็นต้องได้รับการนิเทศช่วยเหลือจากผู้มีหน้าที่นิเทศภายใน (Joomwong, C. 2017) และสมรรถนะในการสอนมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการนิเทศ ถ้าสมรรถนะการนิเทศสูงย่อมจะทำให้สมรรถนะในการสอนของครูพัฒนาสูงขึ้น เช่นเดียวกับครูที่มีความเชี่ยวชาญเท่านั้น จึงสามารถสร้างผู้เรียนที่เป็น Expert Learner (Wandee, W. 2019)

จากสถานการณ์ของการนิเทศติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ศึกษานิเทศก์ได้ดำเนินการนิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูนั้น ทำให้พบปัญหาในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากการนิเทศว่าครูยังไม่กระตือรือร้นต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน เนื่องจากมีทั้งงานสอนและงานพิเศษมาก ครูมีภาระการสอนหลายวิชาทำให้ไม่มีเวลาคิดค้นหาวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการสอน อีกทั้งครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนจบมา (Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2, 2020) ซึ่งทำให้พบว่าครูยังนำศักยภาพที่มีในตนเองมาพัฒนางานในวิชาชีพได้ไม่เต็มที่ ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง การนิเทศแบบเสริมพลังจึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจในการนำมานิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพครู เพราะการเสริมพลัง เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีอิสระในการทำงาน ให้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานต่อเนื่องโดยจัดบรรยากาศของการทำงานให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้การเสริมพลังนั้นเป็นประโยชน์ต่อทุกคนในองค์กร ตั้งแต่ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการโดยตรง ทั้งนี้ยังสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้เกิดความไว้วางใจ การเสริมพลังของผู้นิเทศ มีผลก่อให้เกิดอำนาจแฝงแก่ผู้รับการนิเทศซึ่งทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเกรงใจและปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นิเทศ (Ekpachcha, Y. (2014) และแนวคิดนี้เชื่อว่า การเสริมพลังมีมีนัยสำคัญ ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในทีมงานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการทำงานและเกณฑ์ประเมินผลการทำงานเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกัน 2) การร่วมแรงร่วมใจกัน เป็นความร่วมมือทำงานด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ และ 3) การเป็นกัลยาณมิตร เป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศของความไว้วางใจ การให้การยอมรับและการให้คุณค่าต่อความสามารถซึ่งกันและกัน (Czabe, J. 2020)

จากการศึกษาผลของการประเมินความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test : NT) ปีการศึกษา 2563 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ในภาพรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ สังกัดทั้งสองด้าน คิดเป็นร้อยละ 5.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถด้านภาษาไทย ในระดับ สังกัดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.76 ระดับเขตพื้นที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.03 ซึ่งในระดับเขตพื้นที่ มีคะแนน เฉลี่ยต่ำกว่าระดับสังกัด 4.73 (Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2, 2020) และยังมีความสอดคล้องกับสรุปผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จากจำนวน 181 โรงเรียน จำนวน 2,262 คน พบว่า ผลการอ่านระดับดีมาก ร้อยละ 43.13 ระดับดี ร้อยละ 22.92 ระดับ พอใช้ ร้อยละ 27.34 และระดับปรับปรุง ร้อยละ 6.57 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ายังมีนักเรียนที่อ่านไม่คล่องที่ต้อง พัฒนามากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ยังไม่สามารถนำวิธีการเรียนรู้ที่น่าสนใจไปสู่ผู้เรียนตลอดจนการนำเอาองค์ความรู้ที่มีในการนำ หลักสูตรมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างครือมืออาชีพนั้น ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งครูควร ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในทักษะของการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนและเข้าใจถึงความ แตกต่างทางสติปัญญา พื้นฐานของครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้วยอีก ประการหนึ่ง ครูที่สอนวิชาภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ส่วนใหญ่ ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาไทยโดยตรงนั้นและยังปฏิบัติการสอนในหลายวิชา จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้การ จัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนวิชาภาษาไทยต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็น ถึงการที่ต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอันดับแรก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา จึง สนใจที่จะพัฒนาครูด้วยรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ภาษาไทย โดยการนำหลักการกระบวนการของการเสริมพลังและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อนำมาเป็น แนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งควรต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอน เชิงรุก เพื่อที่จะได้นำเอาวิธีการ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มาใช้ใน สถานศึกษาอันจะส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิง รุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด ทฤษฎีและหลักการนิเทศการศึกษา ตามแนวคิดของ Khenpho, A. (2019), Cope (2007) และ Czabe J. (2020) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยมีผู้บริหารการศึกษา ศิษยานิเทศก์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่

นิเทศการศึกษาในการสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือหรือให้คำชี้แนะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียนและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน Laorueandee, W. (2013) และ Boonmak, W. (2020) ซึ่งได้สรุปกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การประชุมนิเทศ 3) การสังเกตการสอน 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินผลการนิเทศ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมพลัง ตามแนวคิดของ (Ekpachcha, Y. (2014) และ Panyasit, U. (2018) ได้สรุปการเสริมพลังไว้ว่า การเสริมพลัง หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง การสร้างการพัฒนาและการเพิ่มพลังการทำงานภายในตัวบุคคล หรือกลุ่มบุคคลด้วยการกระทำที่เป็นการสนับสนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลนั้น ได้พัฒนาความสามารถในการทำงานให้เพิ่มมากขึ้นได้อย่างริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งองค์ประกอบของกระบวนการนิเทศแบบเสริมพลัง มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) การเรียนรู้สู่การแก้ปัญหา และ 5) การประเมินผลการปฏิบัติ (Chuson, N., 2018)

3. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของ Sitti, W. (2017) McClelland (2008) และ Vorodomdumrong, N. (2020) ได้สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการสถานการณ์และกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทั้งทางร่างกาย ทางสมอง อารมณ์และสังคมทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจากแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะนั้นสรุปได้ว่า เป็นคุณลักษณะหรือความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถวัดได้ว่า เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและคุณลักษณะที่ส่งผลให้มีการปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Petchananakun, R. (2019), Khammanee, T. (2020) และ McKinney (2011) ได้สรุปสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มีองค์ประกอบแบ่งได้ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) เจตคติ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ในประเด็นเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบของรูปแบบ, การพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ Joomwong, C. (2017), Thotsa, W. (2018), Nuammamano, J. (2019), Khammanee, T. (2020) และ Good (2016) สรุปสาระสำคัญ ได้ว่า รูปแบบเป็นต้นแบบของความคิดที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นตัวอย่าง โดยมีกรอบแนวคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่สามารถเชื่อมโยงกันและมีกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จเป้าหมาย ซึ่งได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการ และ 4) การวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทนโนนตาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 การสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 รวมทั้งสิ้น 1,086 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ที่อาสาสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 8 โรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอุเทนโนนตาล ปีการศึกษา 2566 จำนวน 56 คน

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาภาษาไทย จำนวน 5 คน เพื่อประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น

2.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 ท่าน ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง

กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.1 สภาพที่มีอยู่จริงของครูกลุ่มตัวอย่าง 56 คน เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.88$, S.D.=0.36) และสภาพที่คาดหวังของครูกลุ่มตัวอย่าง 56 คน เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.33)

1.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modifies}$) ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านเท่ากับ 0.58 ซึ่งเป็นค่าบวก นั้นแสดงว่า สภาพที่มีอยู่จริงในปัจจุบันมีค่าน้อยกว่าสภาพที่คาดหวัง โดยอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่มีอยู่จริงในปัจจุบันไปสู่สภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 0.58 หรือร้อยละ 58 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาที่ค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีดัชนีความต้องการจำเป็นเกิน 0.30 แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ทุกด้านจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($PNI_{modifies}=0.61$) ด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ ($PNI_{modifies}=0.57$) และด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($PNI_{modifies}=0.55$) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

จำแนกในภาพรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ความต้องการจำเป็น	
		$PNI_{modifies}$	ลำดับความสำคัญ
1	ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	0.55	3
2	ด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	0.57	2

3	ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	0.61	1
รวมสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน		0.58	-

ตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ และ 4) การวัดและประเมินผล

2.2 เอกสารประกอบรูปแบบ เป็นเอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ดังนี้ คู่มือการใช้รูปแบบ เป็นเอกสารที่อธิบายเกี่ยวกับส่วนประกอบของรูปแบบพอสังเขปเกณฑ์การให้คะแนน คำแนะนำสำหรับครูผู้สอนในการนำหลักสูตรไปใช้รวมทั้งแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทย แบบประเมินทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย และแบบประเมินเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยก่อนทดลองและหลังทดลอง และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศ

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง โดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและในแต่ละประเด็นการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20-5.00 แสดงว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 สรุปได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.1.1 ครูที่ผ่านทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแยกตามองค์ประกอบ พบว่า ทั้งสามองค์ประกอบมีคะแนนเฉลี่ยหลังทดลองสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1.2 ผลการเปรียบเทียบด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทย ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่าครูที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1.3 ผลการเปรียบเทียบด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่าครูที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1.4 ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่าครูที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.51)

3.2 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 สรุปได้ใน 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ได้แก่ เสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เป็นการพิจารณาว่าผลการทดลองเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทย 2) ด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย และ 3) ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย รวมทั้งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

ประเด็นที่สอง ได้แก่ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศ เป็นการพิจารณาว่าผลการทดลองเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.51) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 3.51 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ได้ข้อสรุปว่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modifies}$) ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านเท่ากับ 0.58 ซึ่งเป็นค่าบวก นั่นแสดงว่า สภาพที่มีอยู่จริงในปัจจุบันมีค่าน้อยกว่าสภาพที่คาดหวัง โดยอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่มีอยู่จริงในปัจจุบันไปสู่สภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 0.58 หรือร้อยละ 58 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาที่ค่อนข้างสูง (เกินเกณฑ์ 0.30 หรือร้อยละ 30 ตามที่ตั้งไว้) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีดัชนีความต้องการจำเป็นเกิน 0.30 แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ทุกด้านจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($PNI_{modifies}=0.61$) ด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ ($PNI_{modifies}=0.57$) และด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($PNI_{modifies}=0.55$) แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยทุกด้านจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($PNI_{modifies}=0.61$) ด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ ($PNI_{modifies}=0.57$) และด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($PNI_{modifies}=0.55$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูภาษาไทยมองเห็นความสำคัญและความจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว

2. รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ระยะที่ 3 มีผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.33) และคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกประเด็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มีแผนการดำเนินงานและเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกัน ซึ่งมีกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดและสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศในการกำหนดวัตถุประสงค์การกำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศและการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการนิเทศก่อนนำไปใช้ สอดคล้องกับ Joyce (2012) ที่กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไป ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน 3) กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ และ 4) การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบการนิเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัดวัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ และ 4) การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyawong, N. (2017) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัดวัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ และ 5) การวัดผลประเมินผล

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทย ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่า ครูที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเน้นการสร้างตระหนักรู้ (Raising Awareness) เป็นกระบวนการที่สร้างแนวทางให้บุคคลมีความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยการเรียนรู้เท่าทัน สามารถทำให้เลือกกระทำการต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thayathong, S. (2019) ได้ศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yahakorn, S. (2019) ที่ศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยทุกคน มีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ มีแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูมีกระบวนการสะท้อนที่เน้นให้ครูวิเคราะห์ตนเองและแสวงหาแนวทางพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบงาน

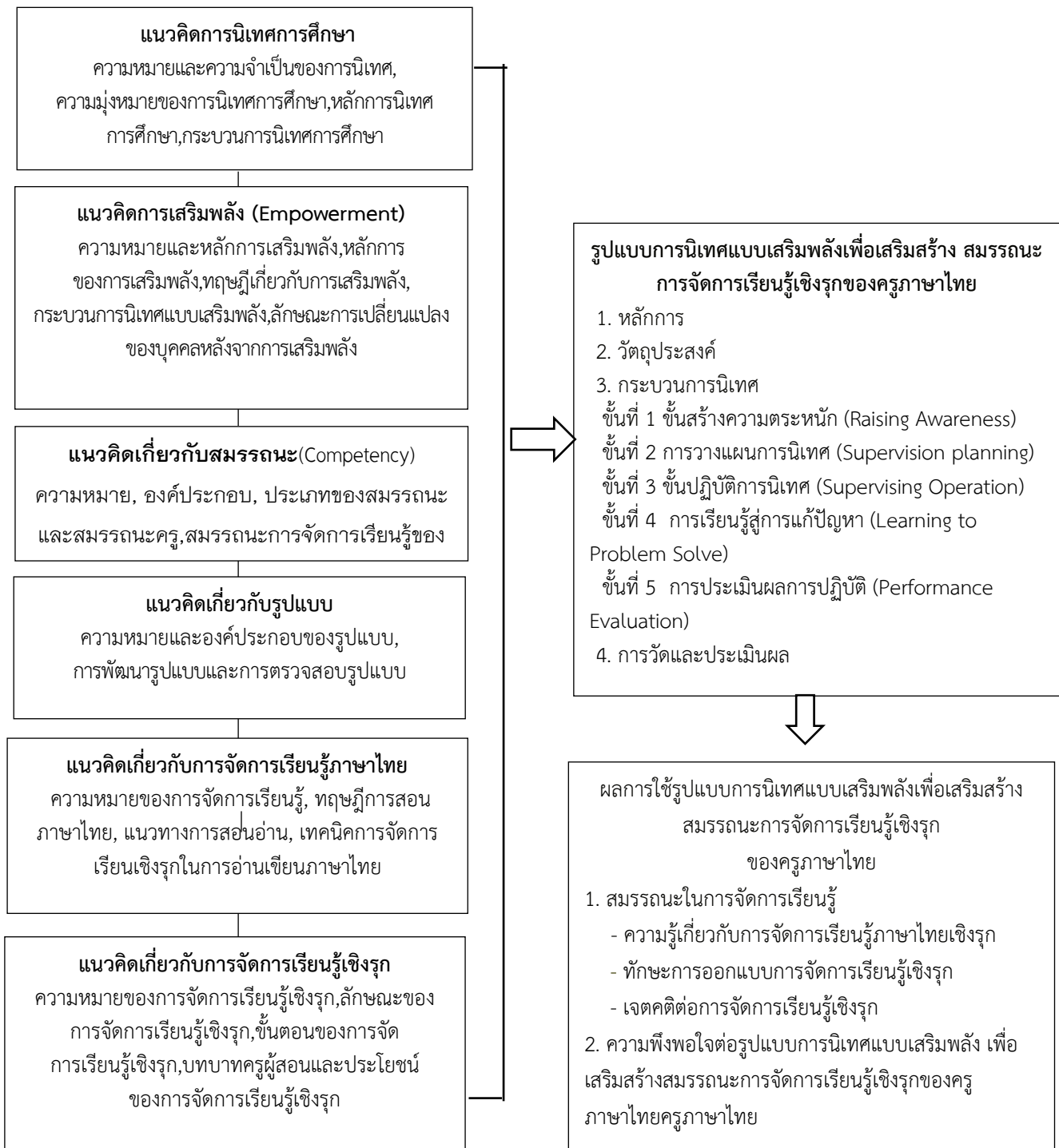
3.2 ผลการเปรียบเทียบด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่าครูที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นกระบวนการที่สร้างเป็นกระบวนการนิเทศที่กำหนดวัตถุประสงค์ ช่วงเวลาและกำหนดกิจกรรมนิเทศลงไป เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้นิเทศดำเนินการสังเกตชั้นเรียนที่ผู้รับการนิเทศได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ลงไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและมีกิจกรรมมอบรางวัลผู้ที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ครูได้จับกลุ่มทีมงาน หรือเครือข่ายการทำงานด้วยความสมัครใจเพื่อวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในการดำเนินงาน เมื่อเกิดปัญหาแล้วมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน ถือว่าเป็นความสำเร็จร่วมกันส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับ Eisner (2017) ที่กล่าวถึงแนวคิดการตรวจสอบการประเมินว่า การประเมิน

การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง หรือ กระบวนการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการ ประเมินความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ทำให้ได้องค์ความรู้เฉพาะสาขานั้น ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้น จริงๆ จะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงาน ซึ่งรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นผ่าน กระบวนการดังกล่าวจึงมีคุณภาพและความน่าเชื่อถือ

3.3 ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยระหว่าง ก่อน ทดลองและหลังทดลอง พบว่าครูที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศเป็น กระบวนการที่สร้างแนวทางให้บุคคลมีความคิด อารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยการรู้เท่า ทัน สามารถทำให้เลือกกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นกระบวนการนิเทศที่ กำหนดวัตถุประสงค์ ช่วงเวลาและกำหนดกิจกรรมนิเทศลงไป รวมทั้งการกำหนดหลักการของรูปแบบการ นิเทศก็ยังส่งผลต่อเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonmak, W. (2020) ได้ศึกษาผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของการ จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงรุกในระดับมากที่สุด รวมถึงทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุดและมีเจตคติที่ดีต่อ การจัดการเรียนรู้ และครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.51) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของครู มีกิจกรรมที่แปลกใหม่ ส่งเสริมให้ มีความสุขและสนุกสนานกับการจัดกิจกรรม และการนิเทศแบบเสริมพลังนั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้รับการ นิเทศได้มีการสร้างความเชื่อมั่นในการนำศักยภาพ การกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลเพื่อนำมา พัฒนาตนเองในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewsritrai, S. (2020) ได้วิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การ จัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเรื่องคำและหน้าที่ของ คำโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.56/80.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90.16 อยู่ในระดับมากที่สุด 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุด กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56)

สรุปองค์ความรู้

(รุ่งฤดี บุญจันทร์ และคณะ, 2568)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สถาบันการศึกษาสามารถกำหนดนโยบายหรือวางแผนหรือส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยหรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ สถาบันการศึกษาที่จะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ควรคำนึงถึงประเด็น เช่น ครูต้องให้ความสนใจในสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้ตามรูปแบบการนิเทศ ฝึกฝนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

1.3 ข้อเสนอแนะในประเด็นการพัฒนาและการใช้รูปแบบการนิเทศ โดยผู้นำรูปแบบไปปฏิบัติควรประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรมีการเตรียมความพร้อม โดยจัดให้มีการอบรม ชี้แจงให้เข้าใจถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักการของการพัฒนารูปแบบการนิเทศ รวมถึงการประเมินผลควรใช้วิธีการอย่างหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพสะท้อนประสิทธิผลของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปทดลองกับครูกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างอื่น ที่ต่างจากการวิจัยในครั้งนี้ มีการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรมีการติดตามผลกับครูกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศว่า ภายหลังการทดลองครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นอย่างไร

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เป็นการพัฒนาสมรรถนะ หรือทักษะในศตวรรษที่ 21 ในด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ เพื่อพัฒนาครูและใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไปในอนาคต

References

- Artwichai, W. (2023). The development of a participatory supervision model for enhancing learning measurement and evaluation competency of teachers in primary schools under the office of the basic education commission in the northeast. *Journal of MCU Buddhapanya*. 8(4). 93-107.
- Boonmak, W. (2020). Development of an Integrated Supervision Model to Promote Learning Management Competency Enhancement for Basic Education Teachers. Thesis D.D. Naresuan University.
- Chaiyawong, N. (2017). Development of Supervision Models Based on Blended Learning Concepts to Enhance Research Abilities in Classroom Settings for Teachers Affiliated with the Primary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom, District 1. Thesis D.D. Sakon Nakhon Rajabhat University.

- Chuson, N. (2018). Empowerment of Civil Servants' Work Power: A Case Study of Teachers in the Primary Educational Service Area Office, Chaiyaphum, District 3. Master's thesis, Chaiyaphum Rajabhat University.
- Czaban, J. (2020). Introducing a cantellation strategy for the design of mesoporous zeolite-like metal-organic frameworks: Zr-sod-ZMOFs as a case study. *Journal of the American Chemical Society*, 142(49), 20547-20553.
- Cope, J. (2007). Entrepreneurship education: A systematic review of the evidence. *International small business journal*, 25(5), 479-510.
- Ekpachcha, Y. (2014). Developing an Empowerment-based Supervision Model to Enhance the Competency of Early Childhood Science Learning Experiences. Thesis D.D. Nakhon Sawan Rajabhat University.
- Eisner, E. W. (2017). *The enlightened eye: Qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. Teachers College Press.
- Good, V. S. (2016). An official critical care societies collaborative statement: burnout syndrome in critical care health care professionals: a call for action. *American Journal of Critical Care*, 25(4), 368-376.
- Joomwong, C. (2017). Instructional supervision model for developing student quality in basic education schools. *SWU Education Administration Journal*. 13(24). 43-53.
- Joyce, R. (2012). *Outdoor learning: Past and present*. McGraw-Hill Education (UK).
- Kaewsritraj, S. (2020). Development of Learning Activities for Thai Language Learning for Communication about Words and the Functions of Words Using Inquiry-Based Learning for Grade 6 Students. Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Khammanee, T. (2020). *Teaching Science: Knowledge for Effective Learning Processes*. (24th Edition). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Khenpho, A. (2019). The Development Supervision Model to Enhance Learning Management Competency in Primary Schools.
- Laorueandee, W. (2013). *Leading Change for Educational Quality Improvement*. Lecture Materials for General Educational Administrators.
- McClelland, D. (2008). *Power is the great motivator*. Harvard Business Review Press.
- Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. (2020). *School Administration Report*. Education Management Supervision.
- Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. (2020). *Research Report on Educational Outcomes and Development of Reading and Writing Skills of Schools Under the Jurisdiction of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office, District 2, Academic Year 2020*. Education Management Supervision, Monitoring, and Evaluation Group.

- Nuammamano, J. (2019). Development of Internal Supervision Models to Enhance English Language Teaching Competency for Secondary Schools in the Northeastern Region of Thailand. Thesis D.D. Mahasarakham University.
- Panyasit, U. (2018). Empowerment Model for Student Support Systems. Master's thesis, Naresuan University.
- Petchananakun, R. (2019). Research Report: Analysis of Poetry Books Published by Rangsit University Publishers, Winner of the National Book Week Competition. Research Institute, Rangsit University.
- Sitti, W. (2017). Development of Participatory Training Curriculum to Enhance Competencies in Learning Organization Management for Teachers Affiliated with the Primary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom, District 2, Following the Constructivist Paradigm. Thesis D.D. Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Somboon, J. (2023). Strategies on supervision competency development using self-directed learning of educational supervisors under the office of the basic education commission. Journal of MCU Buddhapanya. 8(2). 28-40.
- Smithikrai, C., (2009). The causal relationship of factors affecting the loyalty of Chiang Mai University students. Education Journal Prince of Songkla University, 30(1), 24-37
- Thayathong, S. (2019). Study on Teacher Competencies in Basic Education Schools under the Supervision of the Primary Educational Service Area Office, Chiang Rai, District 2. Master's thesis, Phayao Rajabhat University, Phayao, Thailand.
- Thotsa, W. (2018). Development of Internal Supervision Models for Small-sized Schools under the Office of the Basic Education Commission in the Northeastern Region. Thesis D.D. Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Vorodomdumrong, N. (2020). Development of Competency Indicators for English Language Teachers in Schools under the Supervision of Secondary Educational Service Area Office, District 22. Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Wandee, w. (2019). The development of a supervision model using process coaching and mentoring system to enhance educational quality of schools. Journal of buddhist philosophy evolved. 7(1). 459-473.
- Yahakorn, S. (2019). Development of Learning Management Competencies through Collaborative Lesson Planning among Thai Language Teachers in Elementary Schools in Nonthaburi Province. Journal of Narathiwat Rajabhat University, Humanities and Social Sciences Branch, 7(2), 89-104.

